

27.10.2025

PALLIATIIVISEN JA SAATTOHOITOPOTILAAN HOITOPROSESSI

Vastaus valtuustoaloitteeseen 35

Aluevaltuutettu Sinikka Parttimaa on 15.9.2025 kirjatussa valtuustoaloitteessaan nostanut esiin palliativisen ja saattohoitopotilaan hoitoprosessin ja erityisesti koko Pohteen alueella yhteneväisen toimintamallin kehittämistarpeen.

Palliativisen hoidon tarve on alati kasvava väestön ikääntymiseen, monisairastavuuteen ja syöpäilmaantuvuuden kasvuun liittyen. Palvelujärjestelmässämme on edelleen palliativisen hoitovaiheen tunnistamisessa puutteita. Palliativisen hoidon ja saattohoidon kehittämistyötä on tehty jo ennen HVA:lle siirtymistä STM suositusten mukaisesti ja työtä on jatkettu Pohteella (FinPal-hanke 2021-2024). Yhteneväistä palliativisen ja saattohoidon toimintamallia on kehitetty keskeisenä osana sekä kotisairaalamuotoon että aluevaltuuston asettamana elämänsäkaaren mukaisten palvelukokonaisuuksien kehittämistyönä (Parantumattomasti sairaan palveluketju, prosessiomistaja ylilääkäri Iita Daavittila). Palliativisen hoidon potilaan hoitopolun jakautuessa usealle eri toimialueelle läpi organisaation on tunnistettu tarve määritellä palliativisen hoito- ja palveluketjun koordinointi- ja seurantavastuut. Pohteen alueelle on rakennettu toimintamalli, jossa kuvataan sekä strategisen, että operatiivisen tahon työryhmät. Palliativinen keskus toimii strategisen yhteistyöryhmän koollekutsujana (Osaamiskeskusjohtaja Hanne Kuitunen). Tämän toimintamallin myötä tunnistetaan paremmin eri toimijoiden roolit ja vastuut koko palliativisessa hoitoketjussa sekä alueellisesti että eri tasoilla ja kyetään entistä paremmin kehittämään palliativista hoitoa koko alueella yhdenmukaiseksi ja yhdenvertaiseksi.

STM:n suosituksen mukaisesti suurin osa palliativisesta ja saattohoidosta voidaan toteuttaa pääsääntöisesti perustasolla mm. kotisairaaloitten ja akuuttiosastoiden toimesta. Erityistason palliativisen hoidon tarpeisiin (vaikeasti hallittavat fyysiset tai psyykkiset oireet, lapsiperheet, lasten ja nuorten saattohoito, vaikea psykososiaalinen kriisi) tarvitaan palliativisen keskuksen erityisosaamista. Palliativisen keskuksen antama konsultaatiotuki ja ohjeistaminen ovat saatavilla Pohteen ammattilaisille. Lisäksi palliativisen keskuksen ja kotisairaaloitten toimesta on annettu kaikille palliativisia potilaita hoitaville suunnattua koulutusta. Palliativinen keskus tarjoaa sekä erityistason, että perustason täydennyskoulutusta. Osaamiskartoitusten perusteella koulutusta suunnataan kaikille palliativisen hoidon tasoille

27.10.2025

Pohteen kotisairaalamverkosto kattaa koko Pohteen alueen (pl kokonaisulkoistettu Siikalatva). Kaikki kotisairaalamyksiköt toimivat samalla kotisairaalam toimintamallilla tuottaen sekä akuutti- että palliativista hoitoa. Kaikilla Pohteen kotisairaaloilla on valmius vaativaan palliativiseen oirehoitoon ja kotisaattohoitoon. Kotihoidon ja säännöllisen palveluasumisen kanssa on luotu yhteistyömalli, jossa asiakkaalle hoiva tulee em. yksiköistä ja aina, mikäli ilmenee vaativan oirehoidon tarve, pyytää yksikkö Kotas -tilannekeskuksen kautta tueksi kotisairaalam toteuttamaan tehostettua palliativista oirehoitoa. Tavoitteena on, että kaikki asiakkaat, joiden oirehoito on turvallisesti ja tehokkaasti toteutettavissa kotiin tai ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, toteutetaan sinne kotisairaalam toimesta, tarvittaessa yhteistyössä kotihoidon tai asumisyksikön kanssa. Kotona toteutettava saattohoito perustuu asiakkaan omaan tahtoon sekä läheisten mahdollisuuteen olla osana saattohoidon toteuttamista.

Ajoittain palliativisessa hoidossa on tilanteita, joissa oirehoito kotiin ei ole tilapäisesti tai pysyvästi toteutettavissa. Pohteen aikana akuuttiosastoverkosto on muuttunut. Sen myötä myös ns. lupapaikkakäytäntöihin on tunnistettu tarve kehittämistyölle, jotta kyetään vastaamaan kaikkien alueiden asiakkaiden palliativisen ja saattohoidon tarpeisiin mahdollisimman yhdenvertaisesti. Tätä varten kotisairaalam ylläääkäri Iita Daavittila koolle kutsui syksyllä 2024 työryhmän, jossa on ollut edustus palliativisesta keskukselta, palliativiselta osastolta, kotisairaaloista, akuuttiosastoilta, kuntoutusyksiköistä, palveluohjauksesta, ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, kotihoidosta ja Kotas -tilannekeskuksesta. Työryhmä on laatinut ohjeistuksen ”Palliativisten asiakkaiden hoidon järjestelyt Pohteella” ja toimintamalli astui voimaan 1.10.2025. Ohjeistuksessa on määritettyä palliativisen hoidon tarpeen tunnistamisen, hoidon suunnittelun sekä linjauksien jälkeisen hoidon ja palvelujen tarkoituksenmukaisen organisoimisen vastuu- ja työnjako kotisairaalam toimesta. Asiakkaalle nimetään omalääkäri joko kotisairaalamasta (tyypillisimmin) tai kotihoidosta/säännöllisestä palveluasumisesta. Mikäli palliativisen hoidon kriteerit täyttyvät, myönnetään asiakkuuden myötä asiakkaalle tukiyksikköjärjestely (uusi nimi lupapaikalle). Tarpeen realisoituessa hoitovastuullinen kotisairaala ja Kotas-tilannekeskus järjestävät asiakkaalle tarvittaessa päivystyksellisesti tukiyksikköpaikan asiakkaan kotia lähimpään olevaan tarkoituksenmukaiseen yksikköön. Hoivan tarpeessa tukiyksikkönä voi toimia kuntoutusyksikkö. Jos potilas tarvitsee säännöllistä lääkärin arviointia oirehoidon osalta, tukiyksikköinä toimivat toimivat akuuttiosastot. OYS palliativiselle osastolle voidaan ohjata koko Pohteen alueelta vaativan erityistason palliativista hoitoa tarvitsevia potilaita.

27.10.2025

Pohjois-Pohjanmaan aluehallintovirasto on ottanut vuonna 2024 valvontaan saattohoidon järjestämisen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella. Pohde on aluehallintovirastolle antamissaan selvityksissä ja lausunnoissa tuonut pyydetysti esille muun muassa tietoa kotisairaalapotilaiden sairaanhoidollisiin tarpeisiin vastaamisesta ensihoidon, Kotaksen ja kotisairaalan yhteistyössä, henkilöstölle tarjotusta saattohoidon koulutuksista ja mahdollisuudesta työkiertoon, omavalvonnallista toimista mahdollisten epäkohtien ilmaantuessa sekä saattohoidon valvonnasta. Aluehallintovirasto pyysi myös Pohteen arviota saattohoitojen sekä sitä kehittävien toimenpiteiden onnistumisesta vuoden 2025 ensimmäiseltä kuudelta kuukaudelta.

Aluehallintovirasto on antanut valvonta-asiaan 1.10.25 valvontapäätöksen (PSAVI/15973/2024). Aluehallintoviraston päätöksessä ratkaisuna todetaan, että Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue on ryhtynyt asianmukaisiin toimiin saattohoidon palvelujen ja omavalvonnan kehittämiseen. Asia ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin aluehallintovirastossa. Aluehallintovirasto kannustaa Pohdetta edelleen jatkamaan omavalvonnan kehittämistä ja omavalvonnan keinoin arvioimaan saattohoitopotilaiden yhdenvertaista hoidon saatavuutta ja laatua sekä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollisten epäkohtien tullessa esille.